

EL POBLE CATALÀ

PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA

Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal

DISSABTE, 11 NOVEMBRE DE 1905

ANY II * BARCELONA * NÚM. 53

PREU D'UN NÚMERO SOLT: DÈU CENTIMS

SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

Perills de la indústria

Sembla novament que corre grans perills l'indústria de Catalunya.

Han de ferse tractats de comerç sense tenir formulat el nou aranzel. Han de concertar els tractats Govern que no tenen vida, Ministres desorientats, Embaixadors ignorants, gent lleugera y superficial. Treballa tan delicats y graves com son els relatius a un règim econòmic, a l'hora d'efors nacional y d'enllàs al l'extranger, estan en mans de polítics que no han sapigut procurar-se ni antecedents, ni estadístiques, ni plans, ni idees apropiats a la regulació de les relacions internacionals.

Y aquesta obra, que deuria ser de llarga preparació, ha d'improvisar-se en un període d'agitació parlamentària, de desorganització y lluita dels primats del partit liberal dinàstic, y de visites de quèfes d'Estat a Espanya y de D. Alfons als pobles més importants d'Europa.

Es justicidíssim el rezel de les classes productores catalanes. Sobre tenir regits els interessos per tutors que 'ls desconexen, poden veure's ara sacrificats a la bona rebuda de D. Alfons a les capitals estrangeres y a les apariències de la revivida diplomàtica d'Espanya. Mai han tingut el tímid de la pròpia vida, ni el cuidat de l'evolució del propi treball, ni l'auxili intel·ligent dels poders públics. Han fet camí entre dificultats innumbrables y ab vent contrari, lluitant sempre penosament ab l'Estat, ab la pobresa del mercat interior, ab l'enveja dels miserables y dels ineptes, ab l'ineptitud inconcebible de Parlements y Ministeris.

L'indústria catalana ha viscut y viu en ple miracle. No ha desaparegut ni combatuda per cent obstacles. No s'ha deturat ni davant contrarietats y montanyes. La seva vida, el seu progrés, les seves renovacions, han resultat el model y el fruit superior de la nostra rassa.

Y a què amagarho? ha sigut l'indústria lo que ha salvat a Catalunya en les èpoques per sort ja dominades, en que podien l'Estat espanyol y l'espirit castellà enlluernar y engolir-la. La força econòmica ha sigut durant llarg temps patriotisme, personalitat y independència sense cap altra manifestació y auxili. La riquesa ens ha conservat la superioritat abandonada en lo polític, perduda en l'ordre social. S'ha fet així aquest gran miracle, per la suma de molts treballs menuts y assidus, per un intens esforç de voluntat que es ja característic del nostre poble.

Es un immens dolor que els nostres productors no tinguin somni complet ni hora tranquil·la, y deguin vigilar dintre d'Espanya. Merxien certament destins més alts. Per la seva força haurien de posseir el règim de les relacions internacionals en l'ordre econòmic. Y en èpoques de rectificació de tractats, haurien de donar al estat el pensament realizable.

Avui ens trobem ab l'indústria catalana rodejada de perills y entrebancs. Pot ser víctima de l'enveja, de la diplomàcia, de l'incultura dels poders executiu y legislatiu. Li son contraris fins els viatges del Rei, en quan no son viatges de protecció dels interessos materials, en quan no 'ls han preparat bons estadistes, en quan els Govern per la seva mentalitat y Espanya per lo que realment es, se troben desolats dels demés pobles.

Caldrà que tot Catalunya l'ajudi ara a triomfar sobre 'ls perills que poden o mataria o quan menys feriria. Han de posarse en acció els medis necessaris pera evitar que la falta de aranzel, la confecció de nous tractats y els viatges de quèfes d'Estat pertorbi la crexença econòmica de la nostra patria.

No pot ser aquesta pertorbació de la nostra vida d'evolució y treball. Ho impediran la gran riquesa acumulada, la força social que aquesta riquesa representa, el nostre desenvolupament polític, cada dia més extens y vigorós. Les classes productores no 'l porten ja soles el pes de Catalunya: tenen, arren d'aquesta col·laboradors importants, forces auxiliars.

S'ha de fer lo que sigui indispensable pera donar una prova evident de la solidaritat catalana. Així s'anirà creant la fecunda coordinació dels interessos patriòtics, l'íntim contacte dels agents nacionals de Catalunya. Se farà obra actual y obra d'avenir, de conservació de lo existent y de me-

llora de la condició social de tot el poble.

Ha de salvar-se ara l'indústria ab més raó que altres vegades. Pot comptar ab l'auxili dels bons fills de Catalunya, ab l'estol de patriotes acoblats pel Nacionalisme català, portats a l'acció política ab el desig de conseguir la més ampla autonomia.

El poble, tot el poble, si se li expliquen els perills que corre la seva riquesa, s'axecarà pera defensarla, decidit a no consentir que l'obra barroera del Estat malmeti el patrimoni català. Tot el poble voldrà y podrà conseguir que aranzels y tractats, Parlements y Governats foren l'espaldament econòmic, afiançament indispensable de la sobirania y de la força.

Y així, pel contacte dels agents catalans, intel·lectuals y econòmics, per la col·laboració dels treballadors de Catalunya, s'anirà establint l'obra de conjunt, l'obra colectiva. Y així, segura y socialment, poc a poc sorgiran y creixeran els fonaments y tot l'edifici de la nostra llibertat nacional. Y, com sempre, els errors del Estat hauran contribuït a unir davant del perill, polític un dia, econòmic l'altre, les forces disperses y desligades de Catalunya.

PERE CREUS

Valen més cançons — que raons

Vet aquí que jo tindria moltes ganes de buscar raons an en Pijoan per la poètica de son Cançoner y per alt es coses encara. Però ell s'hi faria a cançons. Y, com a cançons més cançons que raons, ell guanyaria.

S'hi faria a cançons: en vers, en prosa o en viure. Cançons sempre. Perquè an ell, com al poeta qual sort es dita en l'epigrama gèthra, parella y més ditosa que la del rei Mides, tot entre les mans se li torna canso. Sense perdre en azó realitat, sinó guanyantme. Ell podrà estrene contra son pit l'amada y totes les coses aimades de son amor immens. Ell escriurà, se aplicará a obres artístiques, o d'erudició, o pedagògiques, o socials, o polítiques, o... diplomàtiques. Llibres o rialtes, cases o eleccions. Es igual, tot li serà poesia, y tot, fet licor de poesia, sabrà oferir-ho generosament al sejar dels homes.

Aquí es un bell llibre de versos... «*Sojorn de pau*» de l'autor amic, ne diu en Maragall en ses paraules de pròleg... «*Sojorn de pau*»? Oh, no! Ni sojorn ni pau. Encara inquietut, encara febre, aquí. També llibertat, també poesia fora d'aquí, en el ple viure d'aquest home que caminant canta, y canta 'l camí, y camina la canso, y per a 'l qui fan camí y canso una mateixa cosa. Jo no sabria escriure aquesta obra sèca com un jardí clos ont hagués vingut reposarhi les lassituds de la via. Roses de la via son aquí les roses; pinces de la via les punxes. Tot sentia benedir les masties de bon aculliment y plora amargura y perdó davant les cases blanques ont se tanquen les portes y ont lladren els gossos, y a la vora de les quals no se sab dir ni contestar l'adéu. Se talla un bastó d'una florida branca de faig, y 'l convida a anar ab ell, enllà de la terra. Demana camí y glossa el misteri de sos giravols y de ses decretes. S'asseu dall d'una collada y parla als passants. Atravessa els pobles ont fan balles y s'endú dins seu, ab la malinconia del març, l'alegria de fadrines y mossos y la cessa en harmonia quant al sortir sent, encara de dall estant, l'Angelus. Se reposa en la font dels pastors y allí diu rondalles de meravella. Y quan a les ocasions del llibre pren, per pietat dels moderns dolors, comiat de pastors y paguesos, no es pera dur la pròpia vida a una acció silenciosa, mes pera trasmutar l'escenari de ses cançons de l'ulla montanya a la ciutat que fumeja... Tots hem llegit alguns versos den Pijoan, iniciació, sense cap dubte, a poemes futurs, en que ja es dula la seva poètica visió a coses ben urbanes... Serà la jornada segona d'aquesta existència que ja, per lo molt que s'ens ha ofert, podem dir tan nostra, que tots, tots els fills de Catalunya devem con-

siderarnos interessats desiar en sos ulteriors destins.

Nostre es en Pijoan, ben nostre. Victima totica, el mateix s'ens ha consagrat, y no té dret a res refusar-nos ni a rosaltres, ni a mi, ni al primer que passi. Però aquesta suprema esclavitut li es també, en els versos y fora dels versos, no solament la suprema llibertat, mes també la suprema sobirania. Si ell es ben nostre, nosaltres som ben seus. Li devem obediència, perquè ell es digne, en aquestes hores crítiques, solenns, de pronunciar, ab tola la seva vida, el nostre verb.

Y tot avó ab cançons... Ab cançons «que valen més que raons».

L'odisea

En Espanya tot té l'aire aplanador de la vellesa. Resulten velles les coses, perquè 'ls hi manca pera rejeuvelir l'estímul del treball y la cultura. Y resulten velles les idees perquè mellor que realitats del pensament d'ara son galvaniscions dels temps preterits.

Per axó 'ls vells hi governen y 'ls vells hi triomfen, mentre l'àngel de la Joventut, tot ell frescor de roses y rialles, ha de fugir com d'una terra maledita. Aquest es mig secret del èxit que obtenien a Madrid els pobres nets dels almogavers.

L'altre mig es, ras y curt, l'odi al resorgiment lliberador de Catalunya.

Oh! quina bella ocasió per aquell poble tràpala d'observar a vuit invàlids, relíquies de la vida, que ab vetusta xafallosa, dinen de sobretaula; «*Vida Espanya y vida el Rey!*» pera oposar als esperit renaxent d'una patria jova, que s'alça damunt del pedestal del propi esforç, pera cridar ab veu enèrgica: «*Visca Catalunya!*»

Y aquells homenetes que ab pas incert van a dur una corona an en Prim, no ab aquella austera megastat dels grans actes, no ab el profund reculliment de la emoció, sinó en processó cívica, als acorts de músiques que toquen passos dobles y ab corteges de vanitats, no 'l recorden an en Prim quan els arengava a la platja africana la vigília del combat. No la guarden al seus dintres la visió d'aquell home extraordinari, quan muntat a cavall, groc y ab els ulls enfora, llençant les brides y alsant enlaire els braços, els hi deia:

«*Voluntaris!* Catalunya, que us ha despedit ab tendre entusiasme, les vostres mares, els germans, els vostres amics, us contemplen ab orgull. No oblideu, mai per mai, que son depositaris de la seva honra!»

Som a la Cort. Els voluntaris catalans, aquells vellets que foren heróies d'ales hores y en passeguen quaranta quatre anys l'uniforme, parlen. Y un diu sentenciosament que tot lo que li queda de vida comptarà les boudats de la gent madrilenya als qui la bescanten. Un altre relata heroicitats y explica que se complien de fulles segues les barretines pera que 'ls mours erresen la punteria. Els obsequiants mig riuen, y sovint distrets de la conversa dels hostes, tornen a pensar en la converses dels hostes, en aquesta Catalunya que 'ls obsessiona, y que volen abatre a l'unitat de la misèria y de l'abgecció espanyoles.

Per axó ell, vinga rependre la història comedia, no una comedia d'amor ab casament a la posta, sinó l'engany d'uns mal casats, en que la esposa odia al marit y consum en torpeses y vicis els fruits del seu treball.

Ara per ara no 'ls hi han faltat comparses.

S'ha retret molt el nom den Prim, s'ha dit que 'l seu patriotisme parlava per boca dels voluntaris, imes per què no ferio parlar ab ses propies paraules, que seran més reveladores del seu esperit? Si 'ls vellets voluntaris, fossin ab els anys flacs de memoria, poden també sentir-se, y destriarne 'l seu amor a Catalunya y les seves ensenyances.

Que s'asseguin y escoltin:

«... Ha podido crear S. S. (1) que los catalanes tienen la condición del perro que lame la mano que le castiga. Si tal cosa ha creído S. S. se equivoca; la condición de los catalanes es la del tigre que despedaza al que lo maltrata. Si allí hubiese estado S. S., hubiera podido ver los semblantes de los barceloneses contrados por una convulsión de ira; hubiera oído el ronquido que salía de sus pechos, ronquido, señores, que hoy sale sordo y ahogado como el del león encadenado, pero que podrá ser rugido de terror y espanto, si un día rompe las cadenas y se ve libre por su propio esfuerzo. ¿Hasta cuando hemos de morir el freno decian unos. ¿Hasta cuando hemos de ser tratados como esclavos decian otros. ¿Somos o no somos

(1) Sesión del Congreso de Diputados de 27 de noviembre de 1851.

españoles decian todos. Pues asimismo yo preciso la cuestión, Ministros de Isabel II. ¿Son catalanes son o no son españoles? Sepamos lo que son, dad el lenitivo ó la muerte, pero que cese la agonía. El horizonte amenaza grandes tempestades; es muy posible que antes de mucho se abra una lucha de gigantes: dos banderas flotarán por los aires; cada una tendrá sus partidarios, y para entonces es preciso que los catalanes sepan a cual de las dos banderas deberán prestar su robusto brazo. ¿Son los catalanes españoles? Pues devolvales las garantías que les habeis arrebatado, garantías que son suyas, que tienen derecho a usar de ellas, porque las han conquistado con su sangre; igualados a los demás españoles: sino los queréis españoles levanted de allí vuestros reales, dejados que para nada os necesitan; pero si siendo españoles los queréis esclavos, si queréis continuar la política de Felipe V, de ominosa memoria, sea en buena hora, y sea por completo, amarradlos a la mesa el cuchillo, como hizo aquel rey: encerradlos en un círculo de bronce, y si esto no basta, sea Cataluña talada y destruida, y sembrada de sal como la ciudad maldita, porque así y sólo así doblaréis nuestra cerviz, porque así y sólo así venceréis nuestra altivez, y así, solamente así, domaréis nuestra fiera».

«Ho han escoltat, senyors voluntaris? No es cert que vostès també aplaudien si la sentissiu, avui, aquesta arenga den Prim, al Parlament d'Espanya? Si, si, els bons catalans no la tenim la condició del perro que lame la mano que le castiga. Pera estimar la dignitat de la terra, tots n'havem de ser voluntaris.»

En Maura, aquest gran pescador de voluntaris febles també s'hi acullí a la odisea dels nets dels almogavers a Madrid, pera treure alguna pesca a Catalunya.

Y com es de consuetut parlà dels molts que estan «dolidos de la atrofia del sentimiento regional, del desdoblamiento de la fisonomia histórica, propia y peculiar de un pueblo que tiene su historia, sus instituciones y sus recuerdos, que tiene su alma, de la fuerza que se pierde por ingenuidad y entrometimientos de una centralización más atrevida é in discreta que poderosa».

Condemnar la centralisació es no clíxé polític, vell com espanyol. No hi ha home de govern que no ho fassi y no hi ha discurs de la Corona que no ho retregui. Mes, malgrat d'axó, anem de tall en pitjor y a cada nou govern perdem una llibertat més.

Les poques que 'ns queden, cal esperar al nou govern den Maura pera definitivament perdreles.

No dexe'n d'haverhi en el discurs de aquell polític, davant dels voluntaris, frases delicades pera nostra patria. Repetimles:

«*Salvados en vosotros a los hijos de Cataluña, porque vuestra presencia aquí nos recuerda las virtudes arraigadas de sus pueblos, su sólida contextura social y una historia épica que más parece para imaginada que para vivida; porque vuestros trajes nos recuerdan la honrada laboriosidad del país, la familia patriarcal, el patrimonio transmitido de generación en generación y aquella personalidad vigorosa, acaso ruda, pero franca, firme y fecunda, aquella que asegura a los pueblos la libertad, porque los hace dignos de ejercitarla y merecedores de poseerla.*»

El nostre governants en son molt pròdics de paraules. Tan com avars de fets y beneficis.

Però una coincidència estranya, fa que lo que ell més alabes es lo que més depressa enterrir.

En Cánovas deia al any 74 de les llibertats basques, que «com totes les que engendra y cria l'història, aprofitaven als qui les disfruten, y a ningú feien mal». Passaren dos anys y en 21 de juliol del 76, el mateix decretava la mort de aquella autonomia.

Avui en Maura saluda reverent a Catalunya. Enfortimnos pera aturar la batzegada que s'acosta.

Per sota d'afalses y simpaties, hi ha en ell l'enemic més temible de nostra patria.

«Volem convencer? Seguiu llegintlo:

«*Cuando advertís que a alguno le ciega y ofusca el engrandecimiento, por otra parte legítimo, de la losanía y florecimiento de la raza a que pertenece, si le veis en tentación de desahogarse, recordadle que aquellos verdoros y aquellos frutos se nutren calladamente de la savia de ocultas raíces, del tronco secular, nudoso y tosco, acaso herido.*»

No, no; no es aquest el simil. No es Catalunya, Sr. Maura, la branca ufano-sa que s'nodreix del tronc espanyol. Es l'arbre robust al qui una soca adjunta, corcada y vella li xucla la savia y no li dexa estendre les branques.

Catalunya té arrels, arrels fonde's en l'història de vint segles y en la consciència de dos milions d'homes. Per axó pot

aspirar a vida pròpia, perquè en la terra ont arrela, hi ha prou elements de vida pera existir y crexre.

Y tants n'hi ha, que fins s'hi poden arrapar llevors d'altres terres y les plantes paràsites que un dia s'aferraren als arbres florits y aromosos de Cuba y Filipines.

Aquell estol de polítics, militars y empleats que l'escoltaven, ens guardarà de mentir.

Elis catalans, segons en Maura, han de mirar la història que representen les tombes de Ripoll, Poblet y El Escorial, ab igual amor, com fases d'una mateixa vida, desplegament d'una sola personalitat.

Heusquí unes raons capcioses, ab els que 'l nostre sentiment no hi rimà. A Ripoll guen els comtes-reis que fundaren la patria, a Poblet els reis de la confederació que l'agrandiren, però a El Escorial hi han les despulles dels qui van ofegar ab l'absolutisme, obrint un paréntesi a la seva història de nació lliure.

«Es per ventura igual engendrar la vida que escampar la mort? ¿Pot estimar-se 'l record de Jaume I com el de Felip IV y el de Pere III com el de Felip V? ¿Qui pretendrà semblant cosa? — No sera pas cap lleial mallorquí.

«Mes prescindim de lo que fou y mirém l'hora actual. Existeix una qüestió catalana, un problema nacional a resoldre. ¿Com ferlo? ¿Havem de fondre més la personalitat catalana en el motlle espanyol, o havem d'obrir la nostra naturalesa pera que visqui, es desenrotlli y governi? Ab! d'axó l'estatista no 'n diu res, juga ab paraules lluminoses, gira pels nostres ulls frases enlluernadores, però les solucions manquen.

Y es que les solucions no hi son en aquell medi polític, en aquell ambient d'Espanya.

Aquí, a casa nostra, es ont solament hi han solucions. Allí sols hi han paraules, paraules y paraules.

Les gesses dels voluntaris a la Vila y Cort tingueren la seva apoteosi enlluernadora en el banquet del Frontó.

Les parets eren cobertes de tapissos, al omplir dels països flamejaven banderes, y a les reconades hi havien combinacions d'armes y piles de canons. Tal ment com si volgués dirse que armes y banderes servissin bé pera guair la taula.

A la presidència, com un trofeu, s'hi asseia 'l general Polavieja, aquell qui firmà la condemna den Ríbal en holocauste als farses.

Y 'ls voluntaris, bons minyons, no devien saber qui era aquell home, ni qui fou en Ríbal sisquerra, admirador devot del heroe dels Castillejos, traductor al tagat de les seves paraules.

Un ri d'oratoria y fanfarreria espanyoles vessà entre 'ls fums del xampany, y la pobre Catalunya patí més d'aquells elogis que no dels acostumats dicteris, criminals si, però sortits del cor.

Mes tot ha passat, tornaren els pobres vellets a les seves llars, y demà tornaria a la terra que carinyosa 'ls guardaria envoltats ab l'uniforme. Y la patria, continuament mudable y eternament viva, farà 'l seu camí endavant, sempre endavant, sense que l'enterrin les recepcions y 'ls brindis, la feblesa d'uns vellets ni la mala intenció d'un poble.

J. MAS Y ROURA

Gloses al Futurisme

III

«El carácter de la nostra època tant agitada sembla consistir en que l'home ha rebutjat per sempre més el Temor, que es l'estat rudimentari, mes sense haverse elevat encara fins al Respecte indestructible, que es l'estat superior y perfecte».

Aquestes paraules de Carlyle, que tant precisament venen a condensar l'esperit religiós de l'humanitat actual, venen a fer una gran llum en aquestes ràpides disquisicions sobre 'l caràcter y transcendència de les doctrines de l'Alomar. Elles ens indiquen clarament la victòria, solsa momentània, de l'esperit de Llibertat que regeix els destins presents de l'humanitat civilizada, sobre el de la Fatalitat.

Resò d'aquest esperit triomfant, precursor dins de la nostra terra dels nous adveniments anunciats al món es el «Futurisme» de l'Alomar. Ell ha vist ab ulls il·luminats, en les realitats vivents de l'actualitat y en les pàgines encara palpitants de l'Història moderna, la pacient, lenta y continua formació d'aquest «veritable Catolicisme, la universal Església dels temps Futurs», com diu inspiradament l'autor del *Sartor Resartus*; «aquest fragment d'una ingenua Es-

glesia Homelítica que 's troben escampats y que l'futur reunirà en aquest immens oceà escumós que nomeném *Literatura*». Ell ha vist y ha viscut aquest espectacle y com modest obrer ha corregut a treballar la seva pedra, la pedra catalana, que té de formar o sostenir y embellir ab totes les altres la somniada Catedral futura.

Y cosa digna de notar-se. Absort el seu esperit en aquest inquiet y dolorós trànsit del Temor al Respecte pel que es: passant l'humanitat, segons l'esmentada frase de Carlyle, s'obliga dels termes de partida y d'arribada y solament neguiteja ab les inquietuts de l'hora, solament té la santa frisança de la melhora perpetua sense pensar en cap fita de descans, en cap cim assolit ont poder fer una bella aturada y fruit de la pau de lo actual.

Pera ell el sol presentiment del primer raig de l'aurora següent té més ençà que tota la resplandor del món lluint tots els seus tresors a la llum del sol d'avui: la suggestió del perfum y del sabor de la fruita invisible que penja verda encara dels brancatges amagats darrera les blavores del horitzó, té delícies superiors a les que li pot oferir la sucosa pulpa dels fruits assonats, que en aquest instant esclaten entre ses dents regalant mels aromoses. En un mot: en boca del Alomar, la idea de Llibertat pren el franc sentit de Rebelió; en pre el sentit més aviat negatiu que 'l positiu.

La rebelió se constitueix per si sola en l'objecte de sa adoració filosòfica, sense pressentir el Respecte que Carlyle senyala com suprema finalitat de la civilisació. L'Alomar no s'fixa en les multituds; no va pas endressada an elles la seva paraula; no tracta de trobar, ni remotament, una panacea universal. Les lleis que ell preconiza son les dels superhombres, dels pocs, dels selectes; es la seva una doctrina eminentment aristocràtica, perillosa si es donada com aliment al *humanum pecus* pel qual l'única salvació y felicitat possibles se troben en la disciplina o en el respecte.

L'Alomar predica solament la primera part del Credo del nou Catolicisme; de lo que es un medi ell ne fa un fi. Es el combatent novell a qui l'entusiasme bèl·lic impedeix encara pensar en la victòria final y en el repòs definitiu. Y jo he cregut endevinar la raó secreta, inconscient, que ha mogut l'Alomar en l'evolució del seu pensament.

S'ha fet notar que en tota revolució hi ha sempre dos períodes: el negatiu y el positiu; el destructiu y el constructiu. D'ensà de la Revolució francesa, o potser mellor, d'ensà de la Reforma, la majoria dels pobles europeus han passat ja l'època destructiva, crític, negatiu, y van entrant, els uns més avansats que 'ls altres en el segon període constructiu, sinèrctic, positiu. Les noves Divinitats, podem dir, van ja acostantse desde lo desconegut y allà, en la llunyania del horitzó, van, poc a poc, destriantse llurs formes encara vagues y imprecises. Però, lluny y tot, fan sentir llur influència entre la inquieta comunió dels esperits de nostre temps que inspirats per un foc novell comencen a congruïr en encalles dels quals te de sortir triomfanta la Església futura. El moviment colectivista tan immens, tan absorbidor dels nostres dies, es un sintoma infalible d'aquesta santa ansia de construcció, d'aquest febril y veement impuls vers l'affirmació que caracterisa l'evolució religiosa de l'actual societat.

Però en aquest període plenament constructiu aquest infelís recó que s' diu Espanya no hi ha entrat pas encara. Y no hi ha entrat per la senzilla raó de no haver entrat tampoc de ple y vitalment en l'anterior període destructiu. Aquesta Xina occidental també ha tingut (y encara la té en part) la seva protectora muralla espiritual, constituïda a través dels segles per les mans d'un poble esclau d'esperit, regada ab la sang del sacrifici de la seva autonomia intel·lectual y moral en ares de la tirania d'un absolutisme paorós, rara supervivència de teocracies enterrades entre les cendres de molts segles, que al mateix temps que obria de bat a bat les portes a la onada de lo malaguanyat y embrutidor de les Amèriques, les tancava brutalment a l'altre or, que ens hagués fet rics material y moralment, de les idees noves y redemptores d'emancipació espiritual, llevors fecundes de la civilisació europea.

«Què té, doncs, d'estrany que Cata-

Diguem-li nosaltres an aquest fracàs-

presenta, ni les institucions i el poble que l'han acompanyat, són absolutament res en el nostre món de patriotes catalans.

O siga, que l'espèiem desde ara com foraster alhora que com fracassat; com fill d'altra família espiritual i de altra rassa.

A la Diputació provincial de Barcelona, els cinc diputats regionalistes han votat com un sol home al caciquista Sr. Sotres per la presidència.

No podem creure que ho hagin fet tots de bona voluntat. Qui sap si l'edifici de no dividir ha ofegat més d'una hora d'intransigència. Potser la por mateixa de no deixar sobre algun company ombres massa espesses de governamentalisme ha fet que la minoria en bloc s'engorgi i aparegui un instant com una de tantes altres d'oposició combinada, com s'estilen a les Cambres, Diputacions i Ajuntaments d'Espanya.

Perquè no és el Sr. Sotres un ciutadà independent, distanciat de la política ni agè als procediments més censurables de la lluita pel poder, i al qui un vot dèu de tenir cert significat i als tractes polítics que li són una segona naturalesa. Si això és nega i s'presuposa una avantatge immediat en votari, s'haurien d'admetre, i fora igual, canvis interessats de benivolens.

Certament que l'elecció per la presidència de la Diputació és una figura política massa coneguda per cridar-se a engany. Entrat de ben jove a la brega dels vells partits, no donà treva al seu ardent i el districte de Sant Feliu guanyà el seu caciquisme, ab tot el seguici de negros que la tirania rural sempre acompanya.

Quan dos anys enrera l'atalanisme lluità en les eleccions provincials en aquell districte l'obstacle tradicional fou el Sr. Sotres, i a combatre'l sistema d'immortalitat que baix el seu nom se feien s'adressaren els millors treus.

Per què, doncs, avui aquestos vots? És que ell regnava i els seus actes o es que no amarguen menys els escrúpols?

En Maura va pendre ocasió del lunch dedicat per la «Juventud Conservadora» de Madrid a les glorioses retrospectives de la campanya d'Àfrica per fer declaracions en favor de la descentralització, ben entesa.

Pel contrari, en Moret, en el banquet celebrat en honor de les glorioses victòries al Frontó, va refermar la nota inconstitucional que ha passat darrerament en la seva tournée política per Espanya.

Per suposat que ni s'afaguen les paraules den Maura ni s'molesten els desparpells den Moret, doncs Catalunya té fet ja de temps el propòsit de prescindir totalment d'aquella gent en l'obra de la seva renaixença social i política. Les ameneses d'uns sols serveixen per fer por a les criatures i s'afalacs dels altres per entretenir a vells, com els que, uns i altres, ab ben poc respecte als seus cabells blancs, han fet servir de bandera en la ridícula moci-ganga efectuada.

Un general... molt particular, que va parlar l'altre dia en el banquet del Frontó de Madrid, dedicat als voluntaris d'Àfrica, va fer sapiguer *urbi et orbi* que per a ser català precisa abans ser espanyol.

Un altra de nova que no sabem, perquè nosaltres havíem cregut sempre que durant alguns segles els catalans havíem pogut passar-nos sense l'honor de aquella categoria.

En Villanueva, que acaba de sortir del Ministeri de Marina, ha declarat que els elogis de M. Loubet al exercit espanyol resultaven un sarcasme després de les maniobres de Carabanchel.

Doncs aquà l'havia d'alabar M. Loubet a la nostra armee? Després de les maniobres de Cuba i de Filipines?

«No compren que la Marina n'hauria tingut gèlies?»

S'ha donat per constituïda la minoria catalanista del Congrés, ab els senyors Rusiñol, Girona, Rahola, Albó, Riús, Bertràn, Soler i Plaia.

Y després de fet això s'ha enviat un telegrama al President del Congrés. Diu:

«Tinc l'honor de comunicar a V. E. que acaba de constituïre la minoria catalanista del Congrés BAIX LA MIVA QUBA, ab assistència dels Diputats electes senyors Girona, Rahola, Albó, Riús i Torres, Bertràn i Musitu i Plaia, ab l'adhesió telegràfica del Sr. Soler i March; designant al Sr. Albó, que surt avui cap a Madrid, per a que V. E. tingui la bondat d'entendreshi, MENTRES DURI MA AUSENCIA, per tot lo que s' refereix als assumptes a tractar ab les minories. — Albert Rusiñol».

«Però no havíem quedat en que no devia d'haver-ni d'il·lustre que? ¿No deien que axò s' diferenciava dels partits espanyols?»

En temps den Robert, quan parlava aquest en lloc oficial dels altres diputats catalanistes, deia senzillament *els meus companys de diputació*, malgrat d'esser-ne cap visible. No va dir mai: els que estan BAIX LA MIVA QUBA.

Ni ho va dir allavors, ni ho diria avui, si encara fos entre nosaltres. Son carnadures.

El Comité de Defensa Social, sota la protecció espiritual del Cardenal Casañas, presenta candidatura per regidors en els districtes primer, setè i desè, ont no lluita en «Lliga».

Y com els vells amics no s' poden

malvoler mai, la «Lliga» declara que «recomana al electors dels districtes en que no presenta candidatura propia, que no dixin, per axò, de exercir el dret de sufragi, emittint son vot a favor d'aquells candidats que considerin més dignes per les seves qualitats personals i per les idees que professin».

A lo qual *La Veu*, posant els punts sobre les is, afegeix: *sentiments religiosos honradesa personal, idees d'ordre, criteri autonomista, aptitud administrativa*, son qualitats que deuen atreure al elector que no tingui candidatura propia.

Tenim aquí una declaració que d'un mode tan categòric no s'havia fet encara. La de que les sentiments religiosos i les idees d'ordre sien qualitats que deuen atreure al elector catalanista.

Y per què dintre mateix del Nacionalisme no li podrien atreure les idees no religioses i les sentiments revolucionaris?

Es que parlen en nom d'un partit conservatiu i tradicionalista, haurien de tindre el valor de declararlo. No està bé anomenar acció nacionalista lo que es sols acció política.

Un període hi hagué en l'història de la «Lliga» en que la seva obra ho era de nacionalista. Però allavors no s'havia parlat de tenir l'ordre i la religió com a punt de mira.

Tenim ben a la memoria una sessió de la directiva de la Lliga en el primer any. Un vocal, dels provinents del poble, veíem, ab la ingenuïtat del neofita paria de l'unitat catòlica com a cosa indiscutible entre regionalistes.

Poc a poc, senyors — replicà un altre vocal, avui regidor de Barcelona — jo ho soc com el primer de catalanista, i no obstant seria partidari de separar l'Església del Estat.

Y jo també — afegí un altre individu de la Junta, il·lustre catedràtic de Medicina.

Y còmptimhi a mi — digué el bon patriota que presidia. — Per axò es que devem deixar de banda aquestes qüestions, que no tenim per què portar an aquesta casa.

Mes l'interès electoral fa ara reproduir les per no perdre 'ls vots d'aquelles comunitats de jesuïtes, menors i felipons i aquell clero parroquial que tan zel mostraren la darrera vegada.

Ja està bé comptar ab aquestos elements. Lo deplorable es que per aplaçar-los s'allunyni les masses obreres, que son el nivell de les societats modernes.

Y l'exemple actual de Rússia es prou eloqüent. En l'acort dels intel·lectuals i 'ls obrers, cervell i brassos de tot poble, hi ha el motor futur de nostra llibertat i nostra vida.

Revista internacional

A Rússia. — La amnistia dels deportats polítics. — Massa tard. — Els moviments separatistes en la revolució russa. — Polònia. — Sense esperança. — Finlàndia. — Una revolució ordenada. — L'estat actual. — Les conseqüències. — Autonomia o independència? — Nacionalisme o imperialisme? — El futur gran imperi septentrional.

Conseqüència lògica de les concessions fetes a Rússia pel missatge imperial, ha sigut l'amnistia concedida als deportats polítics, exclusió feta dels autors dels atentats actuals. El passat disabte va signar Nicolau II un ukase acordant-la. Ja era hora. Totom ho creu: per aquesta amnistia es precisament per ont deuria haver començat. Segurament moltes de les vagues últimament aduigues s'haurien evitat ab axò; y d'altra banda el poble no hauria vist com ara en aquella mida un efecte de por, una concessió feta de mal gràt y deguda al imperi de les circumstancies. Ara es tard. Acas el resultat de la mida sigui precisament el contrari del que intenta assolir. Milers de joves deportats a la Sibèria o desterrats en Europa tornarien, ab l'amnistia, a entrar en el teatre de la revolució, no certament morta ab les concessions constitucionals fetes y ab la elevació de Witte. Molts col·laboradors dels primers moments en l'obra revolucionaria tornarien; hauran molt soler; portaran covat en el cor el verí de les grans rancúnies. Ab nova decisió y valentia se remetràn a l'obra y l'obra farà son curs. Descontant les sorpreses que pot ocasionar la especial idiosincrasia del poble rus, tan allunyat en mentalitat dels més coneuts per nosaltres, y descontant també les que acas en resultin com a conseqüència d'un imperfecte o inexacte coneixement dels fets, la impressió general es que a hores d'ara no es ja temps de deturar la cursa fatal que ha de conduir la revolució russa a ses naturals conseqüències.

Una de les més previstes entre aquestes, y també un dels espectacles més interessants dels actuals moments, es lo que es refereix a la disgregació de les nacionalitats sotmeses. A la Polònia el color separatista de les manifestacions revolucionaries va de dia en dia accentuant-se. S'ha dit que el dia 2 del present mes van ser arborades per primera volta en les manifestacions de Varsovia banderes poloneses. Mes segurament a Polònia no ofereix aquest aspecte de la qüestió tant elevat interès com a la Finlàndia. A Polònia la crisi dels temps l'ha sobtada sense que son moviment nacionalista se hagués integrat encara a l'opinió liberal; la seva obra de reivindicació tenia encara un persistent caràcter tradicionalista, lo qual, naturalment, l'ha fet totalment estèril i inepte per aprofitar les circumstancies actuals. Per axò, apart de les llibertats individuals que per ella es logrin, la revolució d'ara no pot dar a la Polònia cap esperança de llibertat política. Lo únic que pot esperar-ne es un canvi d'amo. La causa de Polònia es, ara com ara, una causa extingida y gairebé moderna. Van fer bé els manifestants de Varsovia en alisar les banderes poloneses el dia en que la Església catòlica celebra la festa dels morts.

Altre, com hem dit, es el cas de Finlàndia. Es una bona obra a Catalunya repetir sempre que no totes les causes que, ab color més o menys nacionalista, protesten contra la fatalitat dels Estats constituints actualment ofereixen un idèntic caràcter. La causa de Finlàndia es certament y encara més deu ser pròxima y semblant a la nostra que la d'una Polònia endarrerida, d'una Irlanda tradicionalista o d'una Basconia foral.

Per axò la situació actual de Finlàndia té per nosaltres especial interès. Y no solament per nosaltres, sinó per tots els amants de les observacions sociològiques. Allí, com recentment a Noruega, el sant moment separatista es un moment pacífic. La revolució se compleix en l'ordre més perfecte. Se pot dir que en el Gran Ducat no queden a hores d'ara rastres de la dominació russa. Les autoritats russes hi son simplement com a dimissionaris, y les finlandeses s'organitzen ab regularitat.

Han arribat quatre mil homes de guàrdia nacional que vetllen per la seguretat de les viles. Y havent volgut una companyia russa aproximarse a Helsingfors, s'ha vist deturada per aquesta guàrdia nacional y s'ha retirat sense combatre. La premsa europea celebra unànimement aquesta llibertat de Finlàndia, que el Govern de Nicolau II havia explotat incinament de sos drets més formals y de sos més sagrats privilegis, en una obra de russificació, regressiva en la essencia y violenta en ses formes, y que als ulls de totom resulta un crim, sobre tot quan se té compte que de 2.744.000 habitants que compta la Finlàndia, n'hi ha 2.350.000 finlandesos, 350.000 suecs y no més 59.300 russos, compresos els 17.000 homes de les tropes que son de guarnició a les viles d'ensà de l'Empire.

¿Ont durà aquest moviment? ¿A una simple autonomia o a una completa independència respecte la Rússia? Aquesta última solució es considerada per la premsa europea com la més lògica, perquè evitaria qualsevol recaiguda en la reacció russa, y perquè, en l'estat a que han arribat les coses, qualsevol resolució que no sigui radical, representa ja una cessió dels finlandesos. Però encara hi ha qui va més lluny. Evidentment, els antecedents historics de la Finlàndia y son estat d'avenç, conseqüència de la difusió general de cultura, la impediran resignarse a un separatisme definitiu, a un estret Nacionalisme, considerat com a non plus ultra del desig y de l'activitat. Segurament un cop lliure, consagrarà son esforços a alguna obra imperialista... Se recordaran les indicacions fetes fa alguns temps, desde el primers moments de la separació noruega, per un redactor de EL POBLE CATALÀ, respecte als desiderats de formació d'un gran imperi septentrional, una rival d'Alemanya. Y en alguns dels esperits més lúcids de la Finlàndia s'obra pas a l'idea de l'incursió y reconquesta de son país en aquesta gran gesta. Un noruec acaba d'escriure ara al autor de les presents línies una carta que termina ab aquestos mots d'esperansa: «El compliment d'axò no tardarà cent anys...»

O.

Embaxadors de per riure

Son els últims records vivents d'una de les tantes infamies polítiques que la mentida oficial ha transformat en glories: la guerra d'Àfrica.

Espanya no hi anà per complir una missió civilisadora, ni a defensar els interessos dels seus industrials y comerciants, ni tant sols per un punt d'honra. Hi anà exclusivament a consolidar una dinastia que s'banquejava, hi anà per les conveniències d'una reina que ab la seva lleugeresa y les seves inconseqüències havia portat la més indigna demoralització a tots els organismes de l'Estat, d'una reina que pocs anys després, axecant-se tot el poble en un esclat de justa indignació, l'heaven d'Espanya al crit de ¡viva l'honra!

Un senzill incident de frontera, envienat a posta y ab tota la mala intenció per l'abgeita diplomàcia espanyola, tota al servei de la monarquia en contra de l'Estat, fou el motiu de la guerra. El patriotisme irreflexiu s'encarregà de transformar-la en una causa nacional, com de nostres dies ho feu ab la vergonyosa guerra de Cuba. Tots els llampants llocs comuns de la retòrica builanguera, tot allò del testament d'Isabel la Catòlica, de la continuació de l'epopeia de los siete siglos, barrejat ab els mirallets de l'honra de la bandera y demés gairindines violades per enllinament de les impulsives multitudes, infla ls discursos interessats dels que volien salvar la reina per damunt de tot, perquè ab ella salvaven l'hi poder d'heredat. Els demés polítics hi feren chor per lleugeresa uns, per cobardia altres, per no perdre la popularitat posant-se en contra del patriotisme balader. Y Espanya, l'Espanya tradicional del xim-xim y l'Himne de Càdiz, que si allavors encara no havia cristallitzat ja estava per axò en potens en l'ànima catalana, aquesta Espanya que mouen d'acordament les grans franges buides y les idees d'una més completa indiferència, s'entusiasmà com un sol home, sense distinció de classes ni colors polítics. La gran empresa nacional (i), la conquesta de l'Àfrica sel·lavalge, fidel, per l'Espanya hidalga y cristiana, apagada tot el tràngul de la política, que amonassava tirar el tronc en orri d'un dia a l'altre. La reina va salvar-se de moment. Si la seva salvació costava a l'Estat l'útil sacrifici de les seves ja prou migrades energies, y el desprestigi que porta en si l'imprevisió y el desbalament d'una empresa descabellada, sense possible resultat pràctic de cap mena que se ls en donava en els organitzadors de l'indigna mistifica-

ció, mentres ells poguessin satisfer llurs migrades ambicions personals de poder, continuant el desgovern d'Espanya a cobert de la gloriola adquirida y a mitges ab la reïna! Fou la primera edició de lo que hem vist repetit en més gran escala en nostres temps, per homes d'ànima envilita que posposen els interessos vitals de tot un poble a les necessitats d'una sola família.

Y començà la ridícula aventura. Espanya, agitada per mig segle de seguides revoltes, embestí la conquesta de les fanàtiques tribus africanes, innombrables com els grans de sorra del desert. Era l'cas d'aquell boig que volia terraplenar el mar tot sol, anant-hi portant cabassos de runa.

Mes l'irreflexiu matonisme castellà no la podia veure la follia del propòsit. Conquerir l'Àfrica era res per l'poble més valent del món. Y els barcos sortien dels ports curullts de soldats, al compàs de les marxes guerreres y els visques y el volear dels mocadors. Tot igual que durant l'última guerra de Cuba. Si l' final fou diferent sort dels bous serveis de l'Anglaterra, que no ls va permetre tirar endavant quan més engrassats estaven. Gracies al seu vetu humiliador, els nostres soldats pogueren tornar ab altres de triomfadors en comptes de venir com les ombres doloroses del últims repatriaments. Unicament a l'etzar se deu aquesta pseudo-glòria nacional, en que l'patriotisme ha convertit l'indigna comèdia de la guerra d'Àfrica.

Mes de tot se fa plat en temps de miseria. Y axò explica les grans festes ab que ls polítics de tots colors han rebut a Madrid als sobrevivents d'aquells voluntaris catalans que anaren al Marroc a defensar un son, exposant la pell com modus-vivendi.

Migrats hèroes d'una migrada empresa! Però més migrats encara ls homes que ls glorifiquen avui; més migrada la baxa intenció ab que ls honoren y festegen. Volen ferlos passar, an ells tristes desferres d'una aventura vergonyosa, com a representants de l'esperit català; volen contraposar la llur vacillant vallessa d'inconscients aventurers, a la viril protesta de la jove Catalunya, d'aquesta Catalunya que treballant se va enfortint malgrat totes les traves y que aviat, — jòh, si, molt aviat! — ab el ressò dels seus malls que baten el ferro tot el dia y el brunzir de les seves màquines productores farà caure per sempre les corcades muralles del vell estat-presó, axafant sota les runes a tots els fòssils, representants de la mitgeval política de rapinya y favoritisme que s'hi axoplugnen.

Serren de mig a mig els que d'ací ls hi han enviat y els que allí ls han rebut ab grans demostracions de victòria sorollosa! Aquests pobres vells que han anat a Madrid a fer acatament al monstre tentacular que voldria ofegar les nostres energies, no son els representants de Catalunya, no son els embaxadors de les nostres voluntats, de les nostres aspiracions. No representen més que l' record d'un estat d'esperit que ha passat per no tornar; quan ells travessaven l'òrbe per commemorar d'una manera ridícula l'aventura a que varen portar l'Estat l'abició d'uns y la cobardia d'altres, no ls acompanyava pas l'esperit de Catalunya.

Catalunya se n'riu de l'imbècil moci-ganga! Catalunya ha trencat tots els lligams sentimentals que podien unir-la a la tradició patriòtica castellana! N'hem rebut per sempre d'aquell esperit de aventura, tot imprevisió y lleugeresa, que representen aquets pobres vells y que ns ha dut a la vergonya de tots els darrers desastres contra nostre voler. Aquell entusiasm de foguerada, incapàs de cap acció consistent y sostinguda, volem substituir per l'esperit reflexiu d'empresa, que sab ont va y la manera d'anarhi.

Per axò protestem de que se ls vulgui fer solidaris d'aquesta commemoració que quatre vells s'han empescat, en col·laboració dels que desitgen fernes passar per lo que no son. No hi volem cap part en la gloria de quinqualla que fabrica la mentida oficial, per continuar la farsa encabre de fer veure que es viu lo que es ben mort fe temps y de mort ignominiosa.

Viu intensament la vida dels pobles forts que treballen fets els ulls en l'avenir; viu en un medi d'absoluta llibertat que permet l'integral esparidiment de totes les energies; viu serens y reposats, sense ls epileptics entusiasmes que duren lo que l'escuma, per caure tot seguit en embornat aplastament de anys y més anys; viu tota la nostra vida en la total eflorescència de la nostra personalitat, ésser un poble y no una ramada de xais que segueixen el pas cinsoner del rabada sota l'amensada del bastó y les mossades dels gossos: axò es lo que volem.

Y quan sigui l'hora d'imposar la nostra voluntat, certament ningú pensarà en enviar com embaxadors de les nostres serenes resolucions, cap escamot de vells invàlids per a que commemorin ab coronas la gloriola falsificada d'una gesta de la qual més valdria avergonyisen, car es prova eloquentíssima de l'imprevisió y la lleugeresa de la política espanyola.

Anòm ca ninant cap al regne de la fraternitat y de la solidaritat social, proclamades per la Revolució. Tals son, o mellor dit, deuen ser les conseqüències de l'aplicació de la ciencia moderna a la moral y a la política.

Perseguint ab un esperit de moderació, de tolerancia, de justicia y d'amor, la seva evolució lleugera aconseguirà gradualment y sense violencia una transformació completa de les societats humanes.

Pere BERTHELOT

Petits concursos de "El Poble Català"

Desitjós EL POBLE CATALÀ de contribuir a despertar en el jovent nacionalista l'activitat y l'emulació, y creient patriòtic adreçar encara més el seu talent a la defensa de les nostres idees desde l' gran motor polític que en els temps actuals constitueix la premsa, inaugura una serie de «Petits concursos» per premiar, modestament, treballs periodístics.

El primer d'ells, al que convoca avui, té per objecte oferir un premi de quaranta pessetes al mellor aplec de «Ecos, notes o solts polítiques», per ser publicats en el número 55 de EL POBLE CATALÀ que sortirà l' dissabte, dia 25 d'aquest mes y any.

Els qui vulguin pendre part en aquest concurs han de tenir presents les condicions que segueixen:

1.ª Els «Ecos, notes o solts polítiques» han de ser segons la naturalesa d'aquestos treballs periodístics, vibrants y concisos; el seu pensament polític serà nacionalista y lliberal; y la extensió del conjunt d'ells haurà de tenir de sis a deu quartilles de lletra corrent.

2.ª El pllasso d'admissió comensarà el dilluns, dia 20 y acabarà per tot el dimecres, dia 22.

3.ª El tema a que deu subgetarse l'escriptor son les actualitats de la política espanyola, o fets y coses de aquí o fora d'aquí, però sempre vius y actuals y ab relació ab Catalunya y l' Nacionalisme.

4.ª El nom y cognoms del autor, axi com la seva adreça, han d'acompanyarse en una carpeta apart, que dugui al damunt el títol o lema de les quartilles presentades. Si al descloures el plec corresponent al treball que obtinga l' premi aquest resultat anònim, s'anularà l' fallo.

5.ª EL POBLE CATALÀ publicarà, en el seu número del dia 25 del mes que som, els «Ecos, notes o solts polítiques» premiats y farà públic el nom del seu autor, a menos que aquest, en el plec corresponent, manifesti la seva voluntat de que se li reservi.

6.ª Aquest petit concurs es lliure per totom, y cap escriptor de dintre o fora de nostra col·laboració està interdit de concórrerhi.

7.ª Judicaran els treballs presentats els nostres companys en Jaume Carner, en Joaquim Lluhi y en Francesc Rodón.

Barcelona, 10 de novembre de 1905.

O.

Embaxadors de per riure

Son els últims records vivents d'una de les tantes infamies polítiques que la mentida oficial ha transformat en glories: la guerra d'Àfrica.

Espanya no hi anà per complir una missió civilisadora, ni a defensar els interessos dels seus industrials y comerciants, ni tant sols per un punt d'honra. Hi anà exclusivament a consolidar una dinastia que s'banquejava, hi anà per les conveniències d'una reina que ab la seva lleugeresa y les seves inconseqüències havia portat la més indigna demoralització a tots els organismes de l'Estat, d'una reina que pocs anys després, axecant-se tot el poble en un esclat de justa indignació, l'heaven d'Espanya al crit de ¡viva l'honra!

Un senzill incident de frontera, envienat a posta y ab tota la mala intenció per l'abgeita diplomàcia espanyola, tota al servei de la monarquia en contra de l'Estat, fou el motiu de la guerra. El patriotisme irreflexiu s'encarregà de transformar-la en una causa nacional, com de nostres dies ho feu ab la vergonyosa guerra de Cuba. Tots els llampants llocs comuns de la retòrica builanguera, tot allò del testament d'Isabel la Catòlica, de la continuació de l'epopeia de los siete siglos, barrejat ab els mirallets de l'honra de la bandera y demés gairindines violades per enllinament de les impulsives multitudes, infla ls discursos interessats dels que volien salvar la reina per damunt de tot, perquè ab ella salvaven l'hi poder d'heredat. Els demés polítics hi feren chor per lleugeresa uns, per cobardia altres, per no perdre la popularitat posant-se en contra del patriotisme balader. Y Espanya, l'Espanya tradicional del xim-xim y l'Himne de Càdiz, que si allavors encara no havia cristallitzat ja estava per axò en potens en l'ànima catalana, aquesta Espanya que mouen d'acordament les grans franges buides y les idees d'una més completa indiferència, s'entusiasmà com un sol home, sense distinció de classes ni colors polítics. La gran empresa nacional (i), la conquesta de l'Àfrica sel·lavalge, fidel, per l'Espanya hidalga y cristiana, apagada tot el tràngul de la política, que amonassava tirar el tronc en orri d'un dia a l'altre. La reina va salvar-se de moment. Si la seva salvació costava a l'Estat l'útil sacrifici de les seves ja prou migrades energies, y el desprestigi que porta en si l'imprevisió y el desbalament d'una empresa descabellada, sense possible resultat pràctic de cap mena que se ls en donava en els organitzadors de l'indigna mistifica-

ció, mentres ells poguessin satisfer llurs migrades ambicions personals de poder, continuant el desgovern d'Espanya a cobert de la gloriola adquirida y a mitges ab la reïna! Fou la primera edició de lo que hem vist repetit en més gran escala en nostres temps, per homes d'ànima envilita que posposen els interessos vitals de tot un poble a les necessitats d'una sola família.

Y començà la ridícula aventura. Espanya, agitada per mig segle de seguides revoltes, embestí la conquesta de les fanàtiques tribus africanes, innombrables com els grans de sorra del desert. Era l'cas d'aquell boig que volia terraplenar el mar tot sol, anant-hi portant cabassos de runa.

Mes l'irreflexiu matonisme castellà no la podia veure la follia del propòsit. Conquerir l'Àfrica era res per l'poble més valent del món. Y els barcos sortien dels ports curullts de soldats, al compàs de les marxes guerreres y els visques y el volear dels mocadors. Tot igual que durant l'última guerra de Cuba. Si l' final fou diferent sort dels bous serveis de l'Anglaterra, que no ls va permetre tirar endavant quan més engrassats estaven. Gracies al seu vetu humiliador, els nostres soldats pogueren tornar ab altres de triomfadors en comptes de venir com les ombres doloroses del últims repatriaments. Unicament a l'etzar se deu aquesta pseudo-glòria nacional, en que l'patriotisme ha convertit l'indigna comèdia de la guerra d'Àfrica.

Mes de tot se fa plat en temps de miseria. Y axò explica les grans festes ab que ls polítics de tots colors han rebut a Madrid als sobrevivents d'aquells voluntaris catalans que anaren al Marroc a defensar un son, exposant la pell com modus-vivendi.

en que li fem de fills, y a la que nosaltres estem cansats de dirli que s' busqui colla; que no ns prengui per nois del hospici; que de mar ja n' ha totes, y que si aquesta s'ens moria definitivament preferirem quedarnos orfes que posarnos baxa la tutela d'una marastra viciosa y poca solta...

Mes aquells pobres voluntaris, de semblants filosofies, no saven res, ni s' sabran mai tampoc. Per axò en Maura va escullirlos, com a tornaveu inert, perquè ens diguessin coses tan capdals com aquesta, veritable clau de la volta:

Decides, sobre todo, que bajo el petro de nuestro joven Monarca, España es señora de sus propios destinos.

Si, com aquell lloro del portugués, que iba donde le llevaban.

Si les cròniques no menten, al acabar nostre futur que fe foull dir el d'ells) son seguit d'armoniosos parrafades, els pobres voluntaris ploraven a llàgrima viva.

— ¡Noi quin home! ¡ni don Juan s'explicava mellor!

— No t'hi entes de res, però aquest em sembla més lletrat.

— Jo tampoc, però d'axò al nostre temps en deien un pico de l'oro.

— An a mi m'ha tret anys de damunt. Ab un parell d'elzeccares y una figura de moro a dall de la tarima m'hauria fet la il·lusió de nostra entrada triomfal a Tetuán. ¡Quin senyorio més amable!

— Quina rabia ens tindràn els dels Coros den Clave quan ho sapiguen!

— ¡Diu que demà ns donen un lec?

— ¡Uba!

Y efectivament, el llibri tingué lloc en el Frontó Central, profusament adornat ab banderes, canons, fusells, matrezes y demés eines de perdre colonies. La concurrencia era nombrosa — 800 entaulats — y selecta, doncs s'hi haurien donat cita molts dels que tant coratjosament escriuen aquells artefactes ab l'esplendrid resultat que vostès ja saben. En una paraula: hi havia allí congregat lo que podríem dirne el vodo Madrid, com podria dirsen l'escuma d'Espanya.

El menü per si sol ja valia una india: «Entremeses de entre Ceuta — que es donat hauria de fer cap l'autor de semblant rasgo de ingenio — y Wad-Itas; consommé Castillejos; ingostons de Gual-Jelú con salsa de Sierra Bullones — ¡ecs, quin fàstic! — solomillo Tetuán; galantina de pavo a la Muley-Abbas; jamón en dulce del Serrallo — ¡d'adollisa vella! — café y coñac del cuartel general; vinos: Rioja de la guerra; Champañ barretina encarnada».

Mentí que allí ls devia semblar altament commemoratiu y patriòtic y que nosaltres trobem fondament cursi. Y aquesta diferencia de criteri no depèn sols del menor o major lluc d'una rassa comparada ab l'altra, sino de que an aquella se ls aturà el relloge farà cosa de mig segle; y com que encara no ha trobat la manera de donarhi corda, en molt esguerrada de meridiano.

De una paliza mayor
hizonos aquel honor
y sin gastar mucho plomo
nos puso azul todo el lomo
y la parte posterior.

MENUT

MOVIMENT AUTONOMISTA

Catalunya

Sabadell. — Ha vist la llum el número primer del periòdic nacionalista quinzenal *Jornet*, que s'publica en aquesta ciutat. Li desitgem llarga vida.

Barcelona

Federació Escolar Catalana. — (Acadèmia de Dret). — Ha quedat definitivament constituïda la Junta d'aquesta Acadèmia en la següent forma: President, Miquel Vidal; secretari, Lluís Nicolau; tresorer, Josep M. Gich; bibliotecari, Rafael Marquina; i vocals, Ferrán de Sagarra i Lluís Puig de la Bellacasa.

Foment Artístic de Sans. — (Passatge Gros, núm. 5). — Aquesta nova societat, complint els seus enllaços propòsits, que són difondre la instrucció i educació als tots els seus ordes, fa avinent que des de l'divendres queden obertes les escoles de Francesc, Teneduria i Calcut Mercantils, i avisa a tots els que vulguin matricular-se, que passin per la secretaria de dita entitat, tots els dies, de nou a deu del vespre.

Centre autonomista de dependents del Comerç i de la Indústria. — Aquesta associació ha obert un concurs per premiar un projecte de senyera. El cartell, que s'està repartint, diu així:

«La Secció permanent de propaganda crida a concurs a tots els artistes catalans, mallorquins, valencians i provençals per a que servixin projectant el dibuix de la bandera, símbol de dit Centre, baix les següents condicions:

A. El projecte pot remetre's solament en color i en blanc i en format de 10x15, mentre sigui clar i comprensible. No se'n admesen notes explicatives.

B. Des de la fetxa queda obert el plasp d'inscripció, que s'ha de fer a la nit del dia 15 de desembre pròxim. No s'cedirà prorrroga.

C. Cada autor podrà enviar un o varis projectes, sense tenir necessitat d'adjuntar, com es de costum en aitals concursos, el plec dels apartat ab el nom i el domicili propi, sols el loma inscrit en el projecte, quin a sa entrega serà numerat per rigorós ordre d'admissió, lliurant la Secretaria el corresponent rebut precís per recullir

Borsa de Barcelona

Moviment de la setmana del dia 3 al 9 de novembre de 1905

Camvis, Efectes públics, Obligacions i Accions	Dijous	Divendres	Dissabte	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous
Camvi de Londres	31.50	31.50	31.60	31.60	31.55	31.50	31.50
Camvi de París	28.20	28.20	28.25	28.20	28.20	28.10	28.10
Deute Interior 16 de mes. 4%	78.80	78.85	79.17	79.30	79.22	79.20	79.20
Id. Amortizable 16 de mes. 5%	99.25	99.25	99.25	99.40	99.25	99.20	99.20
Emprest Municipal 1891 i 1900. 5%	99.75	99.75	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Id. id. 1890. 4%	95.25	95.25	95.00	95.00	94.75	95.00	95.00
Oblig. Fer. N. Espanya A. a T. 5%	102.30	102.50	102.50	102.65	102.50	102.75	102.75
Id. id. Minas S. Joan gar. Nord. 3%	76.00	75.50	76.00	75.50	75.50	75.50	75.50
Id. id. T. B. y P. 2%	57.00	57.00	57.00	57.00	57.00	57.00	57.00
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie A. 5%	103.50	103.50	103.50	103.50	103.50	103.50	103.50
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie B. 4%	99.00	99.00	99.00	99.00	99.25	99.00	99.00
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie C. 4%	54.50	54.50	54.50	54.50	54.50	54.50	54.50
Id. id. Alm. Val. y Tarr. adhar. 3%	73.00	73.00	73.00	73.00	73.00	73.00	73.00
Id. id. Med. Zam. Ore. Vi. 1880 a 1882.	49.00	48.75	48.75	49.00	49.25	49.25	49.25
Id. Canal d'Urgell	76.00	76.00	76.00	76.00	76.00	76.00	76.00
Accions Fer. Medina a Zam. Orense y Vigo.	24.30	24.40	24.40	24.40	24.40	24.40	24.40
Id. id. Nord d'Espanya	46.10	46.25	46.10	46.00	46.00	45.80	45.80
Id. id. Madrid, Saragossa y Alcant.	82.00	82.00	81.80	81.80	81.80	81.50	81.50

Una empenya de la plassa de Madrid axeca l'interior, però fa dos dies que, acabat l'impuls i per la sola inercia, pert terreny, si bé en alguns moments demostra un vigor fletici. Els ferrocarrils cada dia més decaiguts i ab escassissimes tranzaccions. El diner més i més retret i cars i els francs fluxos, al entorn de 28.

Barcelona 9 de novembre de 1905

els treballs no premiats i pera acreditar llur personalitat al que sigui elegit. L'autor premiat deurà facilitar a la Secretaria son nom i domicili una volta sigui publicat pel Jurat el lema y nombre del projecte.

D. El dia 30 de desembre, fixament, serà publicat el fallo a tota la premsa.

E. El premi consistirà en una valiosa obra d'art, original del elegantissim artista senyor J. Campeny. No hi haurà accessits.

F. Els projectes seran exposats en local públic d'aquesta ciutat, desde l dia 28 de desembre al 4 de gener de 1906.

G. El premi serà entregat en solemne sessió pública, tinguda en el local d'aquesta Corporació.

H. A son degut temps seran publicats els noms dels senyors que formaran el Jurat calificador, quins procurarà aquesta entitat seguir fermos garantits d'imparcialitat y bell criteri artistic.

I. ara, artistes de nostra Patria, la Secció permanent de Propaganda del Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Indústria vos desitja inspiració pera concebre, una volta més enriçada, la gloriosa Bandera de nostra Catalunya.

Barcelona, novembre de 1905. — El President, *Alfred Bertrán*. — El Secretari, *José M. Massot*.

Progrés. — S'han inaugurat en aquesta Associació les lliçons del idioma Esperanto, que, d'acort ab la «Unió Catalana», seguirà donant en F. Pujol y Valles.

El nombre d'individus que hi assisteixen es considerable, lo que dona una prova de la bona acollida que ha trobat per part dels elements que s'preocupen de la manera de com els homes ab facilitat ens poguem comunicar.

NOVES Y ECOS

Els analfabets catalans. — Es trist dirho, però en instrucció elemental no estem pas els catalans en situació millor que les altres terres d'Espanya.

Setmanes enrera publicava l' *Heraldo de Madrid*, prenent d'un llibre estranger, una gràfica del analfabetisme en el món. Y els catalans hi feiem un trist paper.

Aquells dats ens mougueren a fer algunes comparacions, els rectificant en certs detsalls, però la nota predominant no podem, per dissort rectificarla.

A Barcelona hi han 49.58 analfabets per cada 100 habitants. Cert es que nostra capital té una població immigrant considerable, però aquesta immigració de no catalans representa a Barcelona 1 21.28 per 100 de població. De modo que ni que admetéssim que tots els no catalans son analfabets, lo qual fora una inexactitud, sempre resul-

taría un tan per cent exorbitant d'analfabetisme autòcton.

Mes es tan certa la manca de instrucció elemental dels catalans, que en altres ciutats de Catalunya, ont no hi ha immigració castellana, valenciana ni aragonesa, «hi mostren xifres d'analfabetisme que escrucen». A la ciutat de Girona, el 35 per 100; a Lleida, el 62.68 per 100, y a Tarragona, el 50.17 per 100. Y consti que aquests dats son nostres, no son del *Heraldo*.

Aquest periòdic, les estadístiques que presenta son per provincies, y ab elles tribueix a la provincia de Barcelona el 39.65 per 100 d'analfabets; a la de Girona, 74.61 per 100; a la de Lleida, 1.5019, y a la de Tarragona, 1.5211 per 100.

Madrid, segons l'últim cens general de Espanya, té 31.15 per 100 d'analfabets, y de les ciutats espanyoles capitals de provincia, la que té menys es Vitoria, que té solament 28.81 per 100, y la que té més es Murcia, que arriba al 74.03 per 100.

Per regions el calcul dona l màxim del analfabetisme a Valencia, Andalusia, Galicia y la banda Sur de Castilla la Nova. En canvi la regió ab menys analfabets son les Bascongadas.

Comparant les xifres apuntades ab les dels demés Estats d'Europa, resulta Espanya en el mateix grau de Turquia y Rússia, y molt per sota dels demés pobles. Fransa no té més de 8 analfabets per 100 habitants y Alemanya y Suecia y Noruega no arriben al 1 per 100.

Aquesta estadística «ns dongué escandall tan desfavorable, Catalunya no té tan pros els esforços pera fer valdre son drets nacionals. Y a la vegada mentres aquests drets nacionals no estiguen reconeguts, no podrà la nació catalana fer la instrucció elemental obligatoria, únic reme absolut d'aquesta vergonya.

Avui per avui, molt podria fer el Nacionalisme català pera amorrar el dany. Mes desgraciadament, tots plegats ens en preocupem poc de l'ensenyansa y així no s'ha pogut fer, en nom de la patria, més que una «Estudis Universitaris» que no tenen d'excepció, y unes quantes escoles catalanes que no són més que d'algua per aquesta sed d'instrucció que pateix Catalunya.

Finlandia llibertatista. — Aprofitant les malesstrugues circumstancies perquè a través Rússia, desballada per la lluita entre la autocràcia mig vana y la revolució que avenssa, Finlandia ha desportat el seu esperit y aiantse com una onada formidable ha llenat la bandera imperial dels seus edificis públics pera tornarhi a posar la vella y estimada senyera blava y blanca del gran Ducat finlandès.

Ha sigut una revolució sense sang, sense una vençuda, sense revenguda, hi governador general, el príncep Olenovskiy ha enviat la seva dimissió al Emperador, els sacerdots que servien al Tsar han fet lo mateix y la policia y les coses armats al servei dels funcionaris russos han entregat les seves armes, establint milicies d'estudiants y obrers pera l'manteniment de la normalitat y l'ordre.

A Petersburg se rebé sense sorpresa aquest generalisament de Finlandia, com si fos una cosa descomptada, un moviment que no hagués de ferse esperar.

Per a evitar un rompiment absolut el Tsar s'ha apresat a publicar dos manifestos concedint una plena autonomia a Finlandia, que torni aquell gran Ducat al regim autòcton al 15 de febrer de 1906.

Per primer manifest imperial el Tsar convoca una Dieta extraordinaria a Finlandia per l'20 de desembre al objecte d'examinar les qüestions següents:

1. Presuposts de 1906 y 1907, impostos temporals, y empréstic pera la construcció de ferrocarril.

2. Aprobació d'una Constitució finlandesa, baix la base del sufragi universal y del establiment de la responsabilitat de les autoritats locals davant dels diputats de la nació.

3. Lleis fonamentals de llibertat de impremta, reunions y associacions.

Per segon manifest s'ordena al Senat finlandès que s'preocupi d'establir un regim de llibertat a Finlandia y a la vegada es declaren anulats els ukases de 15 de febrer de 1809, 23 de novembre de 1903, 13

de juliol de 1902, 21 de setembre de 1902, 8 d'abril de 1903, 25 de juliol de 1901, 13 de agost de 1902, 27 d'agost de 1903 y 15 de juliol de 1900, es a dir totes les disposicions autocràtiques en contra dels lleis y la llibertat del poble.

Acaba aquest manifest pariant de Finlandia com d'un Estat independent de Rússia y unit solament ab ell pel vincle de tenir un mateix sobirà, que si era un autocràcia a Rússia ha sigut sempre un gran Duc constitucionalment a Finlandia.

Tot fa creure que així se resolrà aquest conflicte y la revolució que està renovant l'immensa Rússia pot afegir a la llista dels seus immediats beneficis l'haver tornat al poble de Finlandia la llibertat y la sobirania.

Lo que es interessant es pensar lo que haurien trigat els finlandesos a recobrar el sol camí que anaven abans, que era l de redactar missatges y embaxades de notables al Tsar, que aquest no s dignava rebre.

Creure que la poble se poden llibertar ab procediments exclusivament d'ordre, ab criteris de moderació y emersant tota l'activitat en aplegar uns quants representats en les asamblees o en els Municipis com es un error. Lo que hi ha, es que aquests procediments poden ser bons sistemes de conreu pera mantenir ardent el caliu y dexarlo quietament creixer fins a l' hora de posarlo en contacte ab l'aire y que encés en flames ho abranti tot.

El plebiscit de Noruega. — Demà, diumenge, s celebrará a Noruega, el vot per referend de quina hagi de ser la forma de govern que adopti aquell nou Estat independent.

Segons un despaig del *Daily Telegraph* se creu que la Monarquia obtindrà 200.000 vots per uns 60.000 la República.

Els estudiants a Rússia. — Es curiós lo que està succeint actualment en les Universitats russes.

Com es sabut els centres d'instrucció superior de Rússia han estat tancats casi tot l'any últim. Els catedratics, d'acort ab els excepcions, van fer vaga pera protestar contra les intromissions del poder autocràtic en la ensenyansa. El llibre treball científic era realment impossible pera uns y pera altres.

Avui el govern codi, acordant una autonomia mitjana a les Universitats, y desde comens d'aquest curs la direcció de elles està en mans dels cos de professors que nomena d'entre ells rector y degans.

Aquesta concessió fou ben acollida pels professors que s'apressen a designar pera els llocs més alts als catedratics significats y que ja que la llibertat de reunió no existeix a Rússia, ve bé tenir obertes les classes pera organitzarhi reunions polítiques cotidianament.

Nhi ha d'altres en fi — y aquest grupu agleba els liberals y els demòcrates — que reconeixen l'ordenament de les coses, segurant una part del temps a les qüestions polítiques del dia.

Aquesta última solució es mal acollida per la majoria dels estudiants, no sols per la seva mateixa naturalesa, sino que per haverhi pocs d'entre ells que siguin liberals o demòcrates simplement; el vuitant o noranta per cent del jovent escolar rus es obrerment socialista.

Avui per avui no hi ha en concret cap línia de conducta definitivament assenyada, però de fet se realisa la proposta dels socialistes demòcrates, ja que les Universitats han sigut obertes, però en lloc de

fershi classes s'hi fan diariament mitins revolucionaris.

El govern, impotent davant de la rebel·li establerta, tancà els ulls y no gosa pendre mides generals contra els estudiants. Y els professors que agraixen an aquests el seu esforç pera obtenir l'autonomia universitaria, els hi rendeixen discretament el tribut de la seva simpatia.

Y així uns y altres esperen els futurs aconteixements.

Crònica de Don Jaime. — Havem rebut el quadern número 5 de la famosa *Crònica del Rey En Jaime I d'Aragó*, que publica la casa Ferrer y Vidal d'aquesta ciutat. En ella s prossegueix l'interessant relació de la conquesta de Mallorca, comensa y acaba la de Menorca y s dona principi a la de Valencia, que fou una altra de les epopeies realitzades pel gran monarca català, ab la seva visita al Rei de Navarra y sos propòsits de conquesta de Castilla.

Cansoner Popular. — S'ha publicat la cançó XLIX d'aquesta col·lecció, intitulada *L'alaba*, ab la lletra, la nota, explicació folk-lòrica y un dibuix den Cornet.

TEATRES

ESPECTACLES AUDICIONS GRAMER: La festa dels Reis, Poruga.

El divendres de la setmana passada varen donar als Principals *La festa dels Reis*, comedia de Shakespeare, ja coneguda per haverla estrenada l' *Teatre Intim* durant la seva darrera campanya en el Teatre de les Arts.

No ns ocuparem, doncs, de l'obra. En quant a l'execució y presentació dexa molt que desitjar, quedant molt per sota de la que hauria obtingut quan l'estrenà l'Intim.

A que s' deuen això? Duen, y tot fa creure que es veritat, que en el Principal se posen les obres ab una culpable precipitació, que no s'ensagen lo que s' deuria, que que no fos sino per respecte als autors de les matèxes. Y així es més deplorable tractant d'una empresa que ns ha fet dir en tots els tons el seu propòsit de regenerar el teatre català. Ja n parlarem, ab tota l'extensió que l'cas se mereix, de com l'Empresa Gramer l'entén aquesta regeneració y de la manera com la posa en practica.

Poruga, el petit quadret del nostre eximí col·laborador en Josep Pin y Soler, es una joguina, un comenament d'idili, qui desinlla acabarà en la vicària, segons el autor ens dexa entendre. L'Assumpte de la obreta? Oh! explicarió seria desflorida. E com aquelles irisades bombolles de sabó delícia dels infants; si una mà barruera vol agafarlos sols li queda entre ls dits una mica de mull.

Queicom de semblant li passaria ab la obreta den Pin al qui volgués explicar l'argument. L'argument en ella no es res, no té cap valor: lo verament superior son les filigranes de l'exquisit diàleg, aquella frescor de la prosa senyorial que l'autor posa en els llavis dels dos personatges.

Cal fer-ho personalment, car res pot donar-ne l'impressió.

Y es verament dolorós que fossin tan poca els que vindress passat se congregaren en el Principal pera escoltar l'obra de l'eminent prosista. En la sala hi feia fret; però era més punyent la fredor que feria l'anima. En quin país estém senyors? En guimer no omplia l' teatre en els seus darrers estrenos; estrena en Pin y ab prou feina si una quarta part de platea està ocupada. Què vol dir que s tractes tant sols d'un petit acte? Es que no hi ha darrera d'ell totes les obres que han sortit de la seva ploma? Es que el es no merexen que s'apropi quiscuna ocasió pera retreure l'homenatge que tots li debem?

Y així que en Pin, ademés de tots els seus mèrits com a literat, està personalment relacionat ab lo millor de lo que s'anomenen les nostres classes directores. ¡Pobre Catalunya si mai s'hagués de refiar que ab llurs entusiasmes l'enallissin!

J. M. y R.

LLIBRES NOUS

Les doctrines lulianes en el Congrés Universitari català. Un volum de 172 planes; impremta de Fidel Giro.

Aquest llibre es una brillant defensa de les doctrines teològiques y filosòfiques del beat doctor Ramon Lull.

Conté ls discursos de Mossèn Salvador Boré y Mossèn Antoni Caselles en el Congrés Universitari Català, en defensa de llur esmena proposant la creació d'una càtedra de filosofia y altra de teologia luliana en les Facultats de Teologia, Filosofia y Ciències antropològiques y socials de l'Universitat Catalana. Els discursos son un raonat pagnegric del lulisme, considerantlo com font y representació de la filosofia nacional catalana. Com recordará totom l'esmena de dits senyors fou unànimament acceptada pel dit Congrés.

Però sens dubte lo més notable de aquest llibre es el voluminós apèndix que l'acompanya, apèndix que conté nombrosos documents, interessants tots pera l'història de les idees lulianes. En ells se reflecta les diferents alternatives de gloria y menyspreu que han sofert, fins a llur actual rescorgiment y seran rebuts ab goig per totom que se interessi per aquests estudis.

Rondalles y faules de calent popular. de JOSEP ALCOVERRO y CAROS. Un follet de 30 planes; preu, 2 rals.

Tretze composicions conté l' volúm, totes elles impregnades d'aquella frescor y ingenuitat de les poesies populars. Aquestes son les sèves qualitats remarcables; car l'autor no s'ha proposat resoldre cap problema trascendental y si sols presentar en forma atractiva y senzilla algunes petites moralitats: Vagi, com a mostra, la següent, no per ésser la millor, sino la més curta:

La Guineu

Tampantant que les figures son verdes,
Tampantant que ja s' van madurant.

Sota una vella y espessa figura
Una guineu s'ha escaigut a passar.

Guaitant la fruita al bell cim de les branques
Que de tant alta no s' pot abastar.

Dia de les figures, en tant gira cua:
— Son massa verdes; ja s' maduraran.

Tampantant que les figures son verdes,
Ara son verdes y verdes seran.

J. M. y R.

La Corbaterina Moderna

de P. BASTIDA

7, Canuda, 7

Corbates

Camises

Colls

Mitjons

Elastics

Tovalloles

Guants

Botzadores

Mocadors

Paraigues

Gonres

de Punt

7, Canuda, 7

MÉS BARATO QUE JO, NINGÚ

PASTILLES MORELLÓ

Obren per inhalació dels agents antissèptics y balsàmics que desrenen a mida que van dissolventse en la boca. — Curen refredats, tos, catarros, asma, bronquitis y demés afecions de l'aparell respiratori. — Indispensable als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir canvis de temperatura. Se venen a casa tots els apotecaris.

BIBLIOTECA POPULAR DE L'AVENÇ

VOLUMS PUBLICATS

1. — SANTIAGO RUBIO: D'aquí d'allà.
2. — LILAS TOLSTOI: Contes (primera serie). Traducció de J. Casas-Carbó.
3. — J. MASSÉ TORRENTS: Croquis Pirenencs (primera serie).
4. — SACHES MANOCH: Historietes galizianes. Traducció de J. Casas-Carbó.
5. — FERNANDO MISTRAL: Nerio, poema. Traducció de Jacinto Verdaguer.
6. — JOSEF ALADERN: La gent del llamp.
7. — JACINTO VERDAGUER: Viatges.
8. — MOULIER: L'AVAT, comedia en cinc actes. Traducció de J. Roca Capull.
9. — J. PONS PAGÉS: Per la vida, novel·la.
10. — DANT ALIGHIERI: La Vida Nova. Traducció de Manuel de Montoliu.
11. — NARCÍS OLLER: L'Espanya-pobres, novel·la.
12. — CARL FLAUBERT: Urania. Traducció de Rafel Patot y Juberi.
13. — MIGUEL S. OLIVERA: L'Hostal de la Bolla.
14. — LILAS TOLSTOI: Contes (segona serie). Traducció de J. Casas-Carbó.
15. — A. BURQUET y PUNSET: Del Montseny.
16. — J. MASSÉ TORRENTS: Croquis Pirenencs (segona serie).
17. — VÍCTOR CATALÀ: Ombrívols.
18. — IVAN TURGENIEFF: Ensayos. Traducció de Joan Roselló.
19. — ENRIQUE IBARR: Joan Gabriel Borkman, drama en quatre actes. Traducció de J. Roca Capull.
20. — ERIC IBARR: La confanxa en si mateix. L'Amistat. Traducció de Gèria Montoliu.
21. — GOTTFRIED: La Marguerideta (escenes del Faust). Traducció de Joan Roselló.
22. — XAVIER DE MAISTRE: Viatge al voltant de la meua cambra. Traducció de Rafel Patot y Juberi.

PREU DE CADA VOLUM: DOS RALS

Aigues minerals - naturals de la Societat Anònima

Vichy Català

Termals, alcalines, bicarbonatades-sòdiques. Sens rival pera l' reumatisme, la diabetes y afecions del estómac, fetge, melisa.

Aquestes aigues, de reputació universal, sols se venen embotellades, y les botelles porten totes els distintius ab el nom de la Societat Anònima del Vichy Català. Cridem l'atenció de tots els consumidors, y molt particularment dels malalts, pera que no's dexin sorpendre admetent com idèntiques a nostres aigues altres d'artificials que s'ofereixen